

[Statsministeren.]

loven yder altså beskyttelse af oldtidshøje. Det siges i loven, at nationalmuseet kan afgøre de nærmere grænser for det fredede område, og der kan ikke uden museets og vedkommende fredningsnævns samtykke foretages ændringer i den fredede tilstand. Hvis der er tale om fortidsminder, som museet og nævnet i forening anser for særlig betydningsfulde, kan det bestemmes, at der inden for en nærmere bestemt afstand fra det fredede område ikke må bebygges, beplantes eller foretages andre skæmmende foranstaltninger uden godkendelse. Til denne yderligere beskyttelse kræves altså et positivt skridt fra myndighederne, nemlig en godkendelse fra fredningsnævnet, der så naturligvis samtidig må tage stilling til, om der for denne indskrænkning skal ydes erstatning.

Disse bestemmelser blev indført, således som det ærede medlem hr. Lannung også pegede på, ved naturfredningsloven af 1937. Efter denne lovs gennemførelse har nationalmuseet foretaget en systematisk gennemgang af hele landet, og her er det konstateret, at af cirka 78 000 fortidsminder er omkring 23 000 fredningsværdige. For alle disse fredningsværdige fortidsminder blev der med hjemmel i naturfredningslovens § 2 udtærdiget en fredningsdeklaration, som blev tinglyst på de pågældende ejendomme.

Lovgivningen og det store arbejde, der er udført af nationalmuseet, burde altså have betydet en effektiv beskyttelse af oldtidsminderne, men det har desværre vist sig, at forståelsen for fredning ikke har været alt for god, og der er, som det ærede medlem har fremhævet, sket mange højst beklagelige overtrædelser af fredningsbestemmelserne. For at føre kontrol med, om fredningen respekteres, og for i tide at kunne gribe ind over for krænkelse blev der derfor i 1954 gennemført et regelmæssigt tilsyn med de fredede fortidsminder efter aftale mellem statsministeriet og nationalmuseet. Tilsynet bliver udført af formændene for de lokale fredningsnævne — det er alle dommere — således at de hver i deres amtsrådsreds i løbet af en 3-årig periode har tilset samtlige fredede fortidsminder. Hvor der konstateres overtrædelser, har de tilsynsførende i vid udstrækning kunnet gen-

nemføre en frivillig retablering. I andre tilfælde har man måttet rejse tiltale for den skete overtrædelse.

Et par tal vil illustrere forholdene. På foranledning af det ærede medlems spørgsmål har nationalmuseet gennemgået materialet for to af de andre områder, hvor der findes et større antal høje, nemlig Hjørring og Ringkøbing amter. I Hjørring er der registreret 1 275 høje, og af disse er der ved dommertilsynet konstateret 252 mindre beskadigelser, som er påtalt af tilsynet direkte over for ejerne, og 56 større beskadigelser, hvor nationalmuseets bistand har været påkaldt. De tilsvarende tal for Ringkøbing amt, hvor der er 2 800 høje, er 167 mindre beskadigelser og 156 større beskadigelser. Hvor sagerne ikke har kunnet ordnes i mindelighed, er der idømt bøder, der normalt ligger på 300 kr. Den laveste bøde, der er idømt, er vist 40 kr.

Jeg er ganske klar over, at den tiltagende bebyggelse og den stigende intensivning af landbrugsdriften vil indebære yderligere risiko for en ødelæggelse af vore oldtidsminder. Jeg skal gerne tage op til overvejelse med interesserede kolleger i regeringen — eller implicerede, om man vil — spørgsmålet om at gøre tilsynet mere effektivt, eventuelt ved at gennemføre et tilsyn med mindre mellemrum end de nuværende 3 år.

Jeg vil gerne tilføje, at jeg finder de ikendte bødestrafte for lave, og det er at håbe, at domstolene fremtidig vil vurdere disse overtrædelser, der efter naturfredningsloven kun kan straffes med bøder, strengere, end det er sket indtil nu.

Lannung: Jeg takker meget for det imødekommende svar, og jeg tror jo også, at højere bøder og eventuelt i grelle tilfælde hæfte vil være nødvendigt.

Måtte jeg måske samtidig have lov til at henstille, at det ville være betydningsfuldt, hvis man også i skolen for alvor kunne gøre en indsats for at interessere børnene for vore oldtidsminder og i første omgang de oldtidsmindesmærker, der findes i deres eget sogn eller deres egen by, og derigennem medvirke til at skabe almindelig forståelse og respekt for vore oldtidsminders betydning. Også af den grund er jeg taknemlig for, at den højtærede statsminister vil tage en forhandling med kolleger og